

גורמי סיכון לתמותה מוקדמת לאחר ניתוח לכריתת שלפוחית

שרון פישברג¹, חמדה לוביש¹, אליהו חפץ², ולדימיר יוטקין¹, מרדכי
דובדני¹, גיא הידש¹, עפר גפרית¹

¹ - המחלקה לאורולוגיה, המרכז הרפואי האוניברסיטאי הדסה
ירושלים

² - מערכות מידע, מכון טכנולוגי ירושלים

רקע ומטרות

- כריתת שלפוחית רדיקלית היא טיפול הבחירה במטופלים עם סרטן שלפוחית בדרגות קליניות T2-4,NO,MO
- זהו ניתוח מג'ורי הטומן בחובו סיכונים מרובים ואף תמותה, אוכלוסיית המנותחים כוללת מטופלים בגילאים מתקדמים עם מחלות רקע מרובות.
- יתר על כן, כיום קיימות חלופות טיפוליות המשמרות שלפוחית.
- מטרות עבודה זו הן לזהות גורמי סיכון לתמותה מוקדמת (עד חצי שנה לאחר הניתוח) במטופלים אשר עברו כריתת שלפוחית רדיקלית במוסדנו בין השנים 1990-2020.

שיטות

- באופן רטרוספקטיבי נאספו פרטים על חולי סרטן שלפוחית שנותחו במוסדנו.
- נעשתה השוואה בין מאפיינים של מטופלים בין שתי קבוצות – קבוצת התמותה המוקדמת וקבוצת המטופלים אשר שרדו לפחות חצי שנה לאחר הניתוח.
- נבדקו מדדים המאפיינים את החולים ואת תוצאות המעקב.
- המדדים שנבדקו כללו: גיל, סטייג', הידרונפרוזיס, גידול ראשוני/שניוני, כימותרפיה ניאואדג'ובנטית, גודל הגידול, מדד צ'רלסון, היסטולוגיה וריאנטית, הימצאות מאפיינים סרקומאטידים.

תוצאות

- העבודה סקרה 302 מטופלים, 36 בקבוצת התמותה המוקדמת ו- 266 ששרדו מעבר לחצי שנה.
- בקבוצת התמותה המוקדמת 22 מטופלים נפטרו בעקבות המחלה (61.1%) לעומת 76 מתוך 152 (50%) מטופלים שנפטרו לאחר יותר מחצי שנה לאחר הניתוח.
- בקבוצה התמותה המוקדמת סיבות המוות כללו זיהום, תסחיף ריאתי, אספירציה ודימום משני למפרצת בטנית.

תוצאות – ניתוח חד-משתני (UNI-VARIATE)

- נמצאו 3 הבדלים מובהקים סטטיסטית בין הקבוצות:
- הגיל הממוצע בקבוצה שנפטרו תוך חצי שנה היא 74.7 שנים לעומת 68.1 (p value = 0.0001). $OR = 0.92$ (0.88-0.97)
- גודלו הממוצע של גידול בקבוצה הראשונה הינו 4.2 ס"מ לעומת 3.2 ס"מ (p value = 0.0085). $OR = 0.81$ (0.69-0.95)
- קבוצת החולים שמתו בחצי שנה לאחר ניתוח סבלו יותר ממחלות רקע עם מדד צ'רלסון ממוצע של 5.1 לעומת 3.8 (p value < 0.0001). $OR = 0.56$ (0.44-0.73)

תוצאות – ניתוח חד-משתני (UNI-VARIATE)

OR	p value	שרדו	מתו תוך חצי שנה	
0.92	0.00001	68.1 = M	74.7 = M	גיל
0.81	0.00085	3.2 = M	4.2 = M	גודל גידול
0.56	<0.00001	3.8 = M	5.1 = M	מדד צ'רלסון

תוצאות – ניתוח רב-משתני (MULTI-VARIATE)

- במודל רגרסיה רב משתני נמצאו שני מאפיינים מובהקים:
 - גודל גידול - $OR = 0.79$. ($p \text{ value} = 0.0112$)
 - מדד צ'רלסון - $OR = 0.56$. ($p \text{ value} = <0.0001$)
- על פי המודל הסיכוי למוות בתוך חצי שנה של מטופל עם גידול בגודל של 4.2 ס"מ ומדד צ'רלסון 5 עומד על 17.4%.

מסקנות

- הסיכון לתמותה בתוך חצי שנה לאחר כריתת שלפוחית השתן גבוה בקרב מטופלים מבוגרים עם נפח גידול גדול ומחלות רקע מרובות.
- במטופלים אלו יש לשקול את התועלת של ניתוח זה ולבחון חלופות אחרות.